

вул. Січових Стрільців, 73, 11 поверх, м. Київ, Україна, 04053
Тел/факс: (+38 044) 4862878, 4862841, 4862812, 4863070, 4862883
E-mail: info@auc.org.ua www.auc.org.ua

№ 5-507
від 2 червня 2020 р.

**Комітет Верховної Ради України з
питань організації державної влади,
місцевого самоврядування,
регіонального розвитку та
містобудування**

*Щодо проєкту Закону України
«Про внесення змін до деяких законів
України щодо вдосконалення виборчого
законодавства» (реєстр.№3485)*

У Верховній Раді України зареєстровано проєкт Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення виборчого законодавства» (реєстр.№ 3485 від 18.05.2020 р.). Проаналізувавши текст законопроєкту, Асоціація міст України висловлює до нього зауваження наступного змісту:

1. Законопроєктом пропонується застосовувати пропорційну (партійну) систему виборів депутатів у міських (з кількістю 15 тис. виборців і більше) громадах замість чинної норми у 90 тис. виборців і більше (ч.1 ст. 192 Виборчого кодексу України (далі - ВКУ).

АМУ послідовно дотримується та відстоює позицію, що застосування пропорційної системи виборів призводить до надмірної політизації місцевих рад, що негативно впливає на саму суть здійснення місцевого самоврядування.

Встановлення партійної залежності кандидата від політичної програми партії, обмеження можливості для незалежного кандидата об'єднувати навколо себе і своїх ідей (а не ідей партії), примус потенційних кандидатів обирати партію (адже в іншому випадку не зможуть реалізувати себе на користь громаді), є нічим іншим як обмеженням для незалежних кандидатів права на участь у виборах та права громадян обирати незалежних кандидатів.

Окрім цього, є інші ризики від запровадження пропорційної системи виборів у малих громадах, серед яких основні:

- більший відсоток спотворення результатів волевиявлення громадян через складну систему підрахунку голосів;
- зменшення особистої відповідальності депутата, обраного за списком, оскільки його діяльність має вписуватися у політику партії;

- запровадження потенційного внутрішнього конфлікту між депутатами за партійною ознакою як підстава для недієздатності представницького органу.

2. АМУ категорично виступає проти змін у ВКУ, які прямо чи потенційно перекладають обов'язки по фінансуванню виборчого процесу на місцеві бюджети.

Зокрема, змінами до ст.35 ЗУ «Про Центральну виборчу комісію», ст. 73 ВКУ запроваджується фінансування функціонування представництв ЦВК за рахунок місцевих бюджетів; встановлюється обов'язок ОМС забезпечувати представництва Центральної виборчої комісії (далі – ЦВК) приміщеннями та обладнанням, необхідним для їх функціонування. Також встановлюється обов'язок ОМС **безкоштовно** надавати виборчим комісіям приміщення, транспортні засоби, засоби зв'язку, обладнання, інвентар, оргтехніку та послуги (зміни до ст.ст. 61, 210 ВКУ). Таким чином пропонується закласти залежність проведення чергових загальнонаціональних виборів від спроможності місцевих бюджетів, яка є різною.

Оскільки фінансування додаткових заходів безпеки щодо запобіганню поширенню інфекційної хвороби під час проведення місцевих виборів держбюджетом не передбачено, відповідно до загальних норм ВКУ ЦВК чи органи виконавчої влади можуть вимагати здійснювати таке фінансування за рахунок місцевих бюджетів. Теж саме і з фінансуванням з облаштування виборчих дільниць і кабінок для голосування для людей з інвалідністю.

Вважаємо, що фінансування загальнонаціональних виборів, в тому числі місцевих, має відбуватися виключно за рахунок коштів Державного бюджету. Це забезпечить фінансову незалежність проведення голосування.

3. Негативно також оцінюємо новелу до ст. 5 ВКУ, якою позачергові, проміжні, перші, додаткові вибори призначаються та проводяться лише двічі на рік. На практиці це буде означати, що територіальні громади протягом 8 місяців можуть залишатися або взагалі без представницького органу, або робота такого органу буде заблокована, що поставе під загрозу саму суть місцевого самоврядування.

4. Частину першу статті 205 пропонується доповнити новим пунктом, який зобов'язує усіх суб'єктів виборчого процесу та, зокрема, і ОМС **виконувати роз'яснення** ЦВК з питань застосування Кодексу.

Така новела суперечить Закону України «Про Центральну виборчу комісію», де стаття 17 говорить про обов'язковість **використання** роз'яснень, а не **виконання**. Окрім запровадження колізій між нормативними актами, розширюються повноваження ЦВК та відповідно підстави для відповідальності суб'єктів виборчого процесу.

5. Незрозумілим є запропоноване формулювання статті 20 ВКУ, якою ЦВК наділяється додатковими повноваженнями. Пропонується, що виборчий процес припиняється тільки після набрання чинності Указу Президента та дублювання такого Указу рішенням ЦВК.

За такої редакції може бути неоднозначне тлумачення початку припинення виборчого процесу, його закінчення та строків, на які переноситься виборчий процес. Рішення ЦВК має стосуватися виключно організації процесу, а не дати припинення процесу.

Враховуючи викладені зауваження, вважаємо, що проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення виборчого законодавства» (реєстр.№ 3485 від 18.05.2020 р.) потребує системного доопрацювання з урахуванням зокрема наступного:

1. Проведення виборів депутатів місцевих рад за пропорційною системою у громадах з чисельністю виборців 90 тис. і більше.

2. Фінансування та матеріально – технічне забезпечення виборчого процесу, в тому числі пристосування звичайних виборчих дільниць для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення для здійснення ними голосування на загальнодержавних виборах, забезпечити за рахунок коштів Державного бюджету.

3. Забезпечити можливість проведення позачергових, проміжних, перших, додаткових виборів у найкоротший час з моменту виникнення обставин для призначення таких виборів.

Виконавчий директор

О.В. Слобожан